

Костюк С.С.,
аспірант,
Одеський державний університет
внутрішніх справ
(м. Одеса, Україна)

ЩОДО НІМЕЦЬКОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ

Реформаційні процеси, що відбуваються в системі МВС України є частиною політики інтеграційних процесів, здійснюваних в Україні, які спонукають до вивчення зарубіжного досвіду з метою адаптації та критичного впровадження його у діяльності суб'єктів підготовки кадрів для Національної поліції України [1, с.153].

Розглянемо позитивний досвід Німеччини в галузі підготовки кадрів для органів поліції. Слід зауважити, що німецька модель професійної підготовки кадрів поліції є однією із ефективних у світі.

Її особливими ознаками, на думку Кравчук Л.С., є: ґрунтовність базової підготовки, після якої для роботи в певній службі поліції необхідно пройти ще й спеціалізоване навчання; наявність у змісті навчання, незалежно від спеціалізації, загальних ключових компонентів, що дозволяє в разі реорганізації проводити швидку перекваліфікацію співробітників; обов'язкове додаткове навчання перед призначенням на нову посаду; логічна послідовність і обов'язковість проходження кожним поліцейським усіх ступенів освіти; більш тривалі терміни навчання порівняно з іншими країнами і, відповідно, більш широкий обсяг досліджуваного матеріалу, в тому числі теоретичного [2, с. 99].

Головним характерними рисами німецької підготовки є поєднання теоретичного і практичного навчання поліцейських. Навчання розпочинається з початкової професійної підготовки, яка триває 30 місяців і складається з трьох етапів: загальне (базове), спеціальне і заключне.

Загальне навчання складається з теоретичної підготовки по основних навчальних дисциплінах і практичної підготовки по основам оперативно-розшукової діяльності, засобів зв'язку, збройової техніки і стрільби, а також фізичної підготовки [1, с.154].

Спеціальне навчання не передбачає теоретичного курсу, здійснюється спеціально-теоретичне і практичне ознайомлення за розділами оперативно-розшукової діяльності, збройової техніки і стрільби, загальної фізичної підготовки, плавання та рятування на воді, оперативної самооборони, техніки водіння автомобіля, користування засобами зв'язку, техніці і тактиці фотографування. Цей етап передбачає тримісячну практику в підрозділах загальної (земельної) поліції.

На заключному етапі проводиться теоретичне і практичне навчання з оперативно-розшукової діяльності, користування засобами зв'язку та спеціальної підготовки, фототехніки і тактиці, офіційної комунікації,

збройової техніці і вогневої підготовки, фізичної підготовки, машинопису. Особа має можливість повторного проходження останнього етапу навчання та складання іспиту, якщо перший іспит не був складний або вона не набрала мінімальної кількості балів з вогневої підготовки [2, с.100].

Після завершення основного етапу професійної підготовки проводиться іспит з предметів політичного циклу (історія), німецької мови (правопис, риторика), англійської мови, психології (соціології), загальному поліцейському праву, правовим нормам, що регулюють роботу транспорту, криміналістики, кримінально-процесуального права, державного посадового права і оперативно-розшукової діяльності.

Спеціальний іспит № 1 проводиться з таких предметів: німецька мова; психологія (соціологія); державне і конституційне право; поліцейське право (адміністративне право, дисциплінарне право, захист даних); кримінальне право (кримінально-процесуальне право, сукупність правових норм, що регулюють адміністративну відповідальність за правопорушення, цивільне право); право втручання; правові норми, що регулюють роботу транспорту, і криміналістика [1, с.154].

За умови складання спеціального іспиту № 1 навчання вважається завершеним. Таким чином, професійна підготовка поліцейських розділена на незалежні один від одного теоретичні та практичні відрізки навчання, як це передбачається «дуальною системою освіти», що отримала визнання в загальній системі освіти [2, с. 100].

Для підготовки керівного складу поліції у поліцейській вищій академії як єдиного навчального закладу для вищого виконавчого органу Німеччини. Як зауважують П.П. Баранов та А.М. Лепіхов, завданнями навчання в академії є: підготовка фахівців вищого командного складу Федерації і земель, включаючи прийом кваліфікаційного іспиту; підвищення кваліфікації службовців вищого командного складу німецької поліції; встановлення міжнародних відносин з поліцейськими структурами інших країн; наукові дослідження в галузі поліцейської системи. За період навчання освоюється п'ять великих блоків дисциплін: криміналістика і криминологія; транспорт; поліцейська техніка; правові та соціальні науки, а також правознавство; обов'язкові предмети, які становлять найбільший інтерес для службової діяльності [3].

Матеріал, що викладається слухачам, містить провідні наукові та практичні надбання із зазначених тем. Це стосується, наприклад, аналізу проблем превентивного і репресивного контролю злочинності, використання всіх технічних новинок для роботи поліцейської служби, дослідження конкретних питань внутрішньої і зовнішньої політики держави щодо їх застосування в практичній роботі поліцейських тощо [3].

Під час вивчення навчальних дисциплін, які становлять найбільший інтерес для службової діяльності, враховуються побажання осіб, що навчаються. Як і на інших рівнях підготовки, 50% навчальних годин відводяться для лекцій і семінарських занять, а 50% - для занять практичних. Результати навчання фіксуються на випускних іспитах. За вивченими

дисциплінами здаються іспити, кожен другий з яких проводиться в письмовій формі. Окрім цього, представляється для оцінки письмова робота обсягом 30-50 сторінок і усна захист (презентація) проекту.

Державні випускні іспити включають п'ять письмових іспитів, на проведення до кожного з яких відводиться 5 годин. Останній екзамен - комплексний, де на підготовку відводиться 30 хвилин часу, а прийом його здійснюють представники керівництва академії, представники МВС земель і викладачі академії. У разі отримання незадовільної оцінки допускається разова передача іспиту [3].

Аналіз досвіду підготовки кадрів для органів поліції у Німеччині дає можливість дійти наступних висновків:

- підготовка має дві складові: теоретичну та практичну;
- складається з трьох різних за тривалістю етапів: базового, спеціального та заключного;
- вагоме значення приділяється оволодінню вузькоспеціалізованими знаннями.

Список використаних джерел:

1. Савельєва І.В. Адміністративно-правове забезпечення підготовки кадрів національної поліції України. дис. канд. юр. наук. Тернопіль. 2019, 230с. С.153.

2. Кравчук Л.С. Організація практико-орієнтованого навчання в системі професійної підготовки поліцейських (з досвіду Федеративної Республіки Німеччини). С. 98-104. URL: <https://cyberleninka.ua/article/v/organizatsiya-praktiko-orientirovannogo-obucheniya-v-sisteme-professionalnoy-podgotovki-politseyskikh-iz-opytafederativnoy>

3. Баранов П.П., Лепіхов А.М. Система поліцейської освіти в Німеччині. *Юрист-правознавець*. 2003. № 2. С. 118. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sistema-politseyskogo-obrazovaniya-v-germanii>